

STAPPENPLAN AFWEZIGHEDEN

Samenwerking school – CLB

September 2020

Fase 0:

Basiszorg

- Preventie: versterken van verbindend schoolklimaat op school
 - Scholen ondersteunen in het ontwikkelen van een positief relatiebeleid en verbindend schoolklimaat
 - Samenwerking LOP's
 - Stimuleren van acties voor het verbeteren van een positief schoolklimaat en preventie van definitieve uitsluiting
 - CLB's maken de brug naar scholen buiten de eigen LOP-regio
- School voert gesteund door PBD en CLB (signaalfunctie) een preventief beleid rond afwezigheden en maakt dit bekend aan ouders en lln
- Correct registreren van aan- en afwezigheden
 - Zie laatste regelgeving: <https://www.agodi.be/aan-en-afwezigheidscodes-in-discimus>
 - Bij twijfelachtige medische attestenⁱ zal de school een B-code toekennen en geldt de werkwijze als bij B-codes

Fase 1:

Verhoogde zorg

- School contacteert ouders bij elke afwezigheid (best afspraken hierover binnen de school maken, wie neemt dit op?)
- School en CLB houden **systematisch gestructureerd overleg** rond afwezigheden (wordt opgenomen in de samenwerkingsafspraken tussen school en CLB), verplicht te bespreken:
 - Elke leerplichtige leerling (vanaf 2020-2021 is dit vanaf 5 jaar) met problematische afwezigheden (ten laatste bij 5 B-codes)
 - De school geeft zelf aan in welke mate de problematische afwezigheden het gevolg zijn van een onderliggende problematische situatie die al dan niet dient opgevolgd te worden in samenwerking met het CLB
 - School en CLB bepalen samen de noodzaak voor het opstarten van een begeleidingstraject
 - De school wordt hierbij niet ontslaan van haar opdracht om problematische afwezigheden van leerlingen op te volgen
 - Elke leerling met gewettigdeⁱⁱ of ongewettigde afwezigheden waar de schoolloopbaan dreigt in gedrang te komen
 - Elke leerling die afwezig is wegens schorsing, tijdelijke of definitieve uitsluiting
 - Elke kleuter jonger dan 5 jaar van wie de ontwikkeling bedreigd wordt door afwezigheden
- School maakt een eigen **dossier** op, dat eventueel toegevoegd kan worden aan het leerlingendossier. CLB registreert alle activiteiten in LARS.
- School en CLB stemmen samen af welke leerlingen door school en/of CLB verder opgevolgd worden, voor kleuters jonger dan 5 jaar is de hulp niet verplicht maar aanklappend

Fase 2:

Uitbreiding van Zorg

- **CLB biedt een gesprek aan** leerling en/of ouders wanneer er in samenspraak met de school beslist werd tot opstarten van een begeleidingstraject (zie boven). CLB kan zelf begeleiding opstarten of draaischijffunctie opnemen.
- CLB fungeert bij verwijzing als **draaischijf** tussen school en externe diensten
 - Toeleden naar schoolexterne interventies (vb NAFT), CLB doet aanmelding via [Meldpunt SI](#)
 - Samenwerking met welzijnspartners zoals medewerkers van Agentschap Integratie en Inburgering of andere brugfigurenⁱⁱⁱ
 - Samenwerking andere vrijwillige hulpverlening voor de toegangspoort (CGG, Yuneco, CAW, ...) of na de toegangspoort (via A-doc)
- Het verloop van de begeleiding wordt opgevolgd op het gestructureerd overleg door school en CLB.
- Begeleiding van **niet-leerplichtige leerlingen (+18)**
 - School en CLB zijn verplicht om een traject op te starten voor alle leerlingen die hun schoolloopbaan in het gedrang komt. Voor niet-leerplichtige leerlingen blijft dit bij een aanbod dat niet juridisch afdwingbaar is
 - Scholen en CLB's ondersteunen in het voeren van exitgesprekken (zie folder en handleiding '[Ik maak werk van mijn toekomst](#)') en doen een warme overdracht naar andere organisaties
 - Scholen screenen tijdig jongeren die dreigen de school te verlaten

Fase 3:

Zorgwekkende dossiers

Indien alle voorgaande fases doorlopen zijn zonder de gewenste resultaten kan volgende nog ondernomen worden:

- Melding van **verontrusting (M-doc)** aan gemandateerde voorziening door CLB.
 - Wanneer ouders niet willen ingaan op vrijwillige hulpverlening en/of wanneer er manifeste onwil is bij ouders
 - Wanneer ondanks vrijwillige hulpverlening de leerplichtbegeleiding niet het gewenste effect heeft en de ontwikkeling van de leerling hierdoor in gevaar komt
- Melding bij **politie**^{iv} door de school via meldingsfiche (zie bijlage voor de fiches per arrondissement) alleen voor volgende situaties en na overleg (en hulp) door CLB:
 - Manifeste onwil van ouders (nadrukkelijk te onderscheiden van onmacht of onvermogen bij ouders)
 - Totale onbereikbaarheid van het gezin
- Melding aan **AGODI**
 - School of CLB kan melding van een zorgwekkend dossier indienen bij AGODI (via [dit formulier](#)). De leerling moet wel nog minstens 1 jaar leerplichtig zijn. AGODI bekijkt dan met school en CLB welke acties er ondernomen kunnen worden
 - School moet geen melding aan AGODI meer doen bij > 30 B-codes^v (dit gebeurt automatisch via Discimus).

i **Twijfelachtige medische attesten**

In volgende drie gevallen is een medisch attest twijfelachtig:

1. Het attest is geantedateerd of begin- en einddatum werden ogenschijnlijk vervalst
2. Het attest vermeldt een reden die niets met de medische toestand van de leerling te maken heeft zoals de ziekte van één van de ouders, hulp in het huishouden, ...
3. Het attest geeft zelf de twijfel van de geneesheer aan wanneer deze schrijft "dixit de patiënt". Op 18/11/2017 keurde de Nationale Raad van de Orde der Geneesheren een vernieuwde versie van het dixit-attest goed. Via een dixit-attest laat de behandelende arts weten dat hij/zij geen medische oorzaak voor de afwezigheid van de leerling vaststelde. Dit attest schrijven artsen om de school op de hoogte te brengen dat er mogelijk een problematische oorzaak achter de aanwezigheid schuilt. Het nieuwe dixit-attest vind je terug onder 'rol van de arts bij de aanpak van pijn' op www.samentegenschooluitval.be. Wanneer een school een dixit-attest ontvangt, registreren ze de afwezigheid met een B-code én gaan ze in gesprek met de leerling. Ze klaren dan samen uit wat de echte reden van afwezigheid is.

Bij twijfelachtige medische attesten is bij voorkeur de CLB-arts contactpersoon naar de voorschrijvende arts om onze bezorgdheid te bespreken of een andere CLB-medewerker drager van het beroepsgeheim. Conform het DRM neemt CLB geen contact zonder de betrokkene te informeren.

ii **Veelvuldige rechtmatige medische attesten**

Rechtmatige medische attesten kunnen vooral door hun grote aantal "de schoolloopbaan in het gedrang brengen" en onze bezorgdheid opwekken

- o Als knipperlicht hanteren we het aantal van 20 D-codes (10 dagen)
- o Andere signalen
 - o Herhaaldelijk korte afwezigheidsperiodes
 - o D-codes in combinatie met B-codes

In deze situatie is het een meerwaarde om onze bezorgdheid te delen met de huisarts of de voorschrijvende arts

iii **Samenwerking met welzijnspartners**

Over de samenwerking en de informatie die wordt uitgewisseld, wordt vooraf met de betrokkenen overleg gepleegd

iv **Melding aan politie**

De Vlaamse krachtlijnen moedigen de parketten aan om in overleg met de relevante actoren ter plaatse en afgestemd op de lokale situatie, concrete afspraken te maken.

Na de invoering van IJH stelde men vast dat VOS-dossiers (verontrustende situatie) veel vertraging opliepen door een rondgang tussen CLB, parket en OCJ. Bij ernstige spijbelproblematiek blijft voortaan CLB verantwoordelijk voor de verplichte hulpverlening. Bij vermoeden van verontrusting kan het CLB het OCJ consulteren en/of een M-document overmaken. Indien het OCJ de maatschappelijke noodzaak vaststelt, meldt het OCJ aan parket en dan kan het naar de jeugdrechter gaan. Politie en parket hebben geen verdere rol in dit proces.

Er zijn nog **slechts 2 situaties** waarin het zinvol is om een **melding te doen aan het parket**: manifeste onwil van de ouders en onbereikbaarheid van het gezin.

1. Manifeste onwil van de ouders (of de "burgerlijk aansprakelijken")

Manifeste onwil bij ouders is nadrukkelijk te onderscheiden van onmacht of onvermogen bij de ouders

De **school** kan dit aanmelden bij [hun plaatselijke politiezone](#) op voorwaarde dat er reeds overleg en hulp was door CLB. Onwil is voor het parket dan een misdrijf in hoofde van de ouders. De ouders worden verhoord door de politie, politie stelt PV op en maakt het over aan het parket. Deze laatste kan een kantschrift opstellen voor de politie voor verder onderzoek. De ouders kunnen voor de politierechtbank worden gedagvaard. Men toont de onwil aan op basis van de gegevens die door de school werden aangeleverd.

Bij manifeste onwil is er dus sprake van 2 parallel lopende trajecten met een verschillende finaliteit:

CLB	⇒	OCJ	⇒	jeugdrechtbank
School	⇒	politie	⇒	parket ⇒ politierechtbank

2. Totale onbereikbaarheid van een gezin

Wanneer het kind niet meer opdaagt en het gezin onvindbaar is of verdwenen lijkt, is de eerste stap een fiche onbereikbaarheid invullen. Dit gebeurt **door de school** na overleg met CLB (kan ook door CLB, bijvoorbeeld tijdens een schoolvakantie). Het gaat dan om een vraag tot opsporing, ook in te dienen bij de politiezone van school.

Politie voert een onderzoek uit en geeft nadien feedback aan school/CLB over het al dan niet aantreffen van het gezin.

- Als het gezin wordt gelokaliseerd en er geen verontrusting is volgens de politie, worden de ouders aangemaand om contact op te nemen met school/CLB.

Indien er geen contact opgenomen wordt, kan dit als verontrusting ervaren worden en vult de school een document manifeste onwil in en maakt het CLB een M-document op.

- In uitzonderlijke noodsituaties vordert het parket onmiddellijk de jeugdrechter bij hoogdringendheid. De verantwoordelijkheid ligt dan bij de jeugdrechtbank. Er is dan voorlopig geen opdracht voor de hulpverlening.
 - In de meeste gevallen leidt dit tot een VOS-PV (proces-verbaal verontrustende situatie). Parket verwijst het gezin dan naar de brede instap: K&G bij jonge kinderen, CLB bij schoolverzuim, maar het vaakst CAW. Wanneer de hulpverleners de situatie toch als verontrustend inschatten maken zij zelf een M-document op basis van hun eigen gegevens. Zij hebben immers geen toegang tot het gerechtelijk dossier. Het gezin kan door het parket gevraagd worden de contacten die het had met de hulpverlening te bewijzen aan de hand van attesten. Wanneer zij dit niet kunnen aantonen, kan het jeugdparquet het dossier aanmelden bij het OCJ met het oog op een MANO onderzoek. Het OCJ wordt op haar beurt door het parket gemandateerd en ontvangt een omschrijving van de verontrustende situatie aangevuld met de processen-verbaal.
3. Bij een melding door derden (bibliotheek, café-uitbater, ...) of een minderjarige die door politie betrappt wordt op spijbelen, contacteert de politie de school met de vraag om de situatie te kaderen. Naargelang die informatie maakt de politie een pv op of noteert men gewoon in het dossier.

De politie bezorgt **2 documenten** (zie bijlage) aan de scholen:

- meldingsfiche manifeste onwil
- meldingsfiche onbereikbaarheid

Opmerking: omdat de politie veel minder taken heeft rond schoolverzuim sinds de invoering van de Vlaamse Krachtlijnen in 2016 zijn er sommige politiediensten die hier nog weinig mee te maken hebben en de documenten niet echt kennen. Dit kan steeds gemeld worden aan de parketcriminologen van de arrondissementen.

Zoals voorheen vult de school over de CLB-tussenkomen enkel feitelijke gegevens in: welke telefoonnummers werden gebeld, op welke dagen, wanneer is men op huisbezoek geweest, wanneer werden er brieven verstuurd,

▼ 30 B-codes

Indien een leerling twee jaar op rij meer dan 30 B-codes heeft opgebouwd, moet de leerling wel nog de schooltoelage van het laatste jaar terugbetalen. Ouders kunnen hier tegen beroep aantekenen. Indien zij dit doen, verloopt de verdere communicatie met de dienst studietoelagen.